

Wywiad wojskowy w Imperium Rosyjskim – 6

13 lutego 2014

Piękna Daria Liwen, zwana „dyplomatyczną Sybillą”, była poprzedniczką szpiega z czasów I wojny światowej, Maty Hari. Podbiła ona serca trzech ministrów spraw zagranicznych największych państw XIX wieku.

Daria urodziła się w 1785 roku w rodzinie ryskiego gubernatora wojskowego Benkendorfa i była siostrą wpływowego mikołajskiego szefa żandarmów. Matka Daszy była frejliną wielkiej księżnej Marii Fiodorowny, żony cara Pawła I, więc dziewczynka wychowywała się na dworze. Kiedy skończyła 14 lat, została wydana za mąż za generała-adiutanta hrabiego Chrystofora Liwena, faworyta Pawła I.

Po zabójstwie Pawła I nowy car Aleksander I wysłał hrabiego Liwena na służbę dyplomatyczną do Berlina, gdzie Daria miała okazję zdobyć doświadczenie w tym zawodzie. Później, w 1812 roku, hrabia został powołany na stanowisko rosyjskiego ambasadora w Wielkiej Brytanii i pełnił tę funkcję do 1834 roku. „Mam nadzieję, że Pana małżonka będzie Panu niezawodną pomocnicą” – proroczo oznajmił car.

Rzeczywiście, hrabina stworzyła w Londynie świecki salon, w którym zbierały się dyplomatyczne znakomitości. Zawsze była na bieżąco z najważniejszymi politycznymi nowinami i plotkami. Słynny pamiętnikarz, dyplomata Filipp Vigel pisał, że Daria „pełniła przy mężu rolę ambasadora i doradczyni, pisała telegramy”. Aleksander I i minister spraw zagranicznych Rosji, hrabia Nesselrode, utrzymywali korespondencję z Darią Liwen.

Nieoficjalnie młoda hrabina stała się jedną z centralnych postaci w realizacji rosyjskiej polityki zagranicznej w okresie istnienia Świętego Przymierza, stworzonego w 1815 roku po rozgromieniu Napoleona przez Rosję, Austrię i Prusy. W celu

uzyskania dostępu do osobistych sekretów austriackiego kanclerza Metternicha, głównego rywala Aleksandra I, Daria Liwen nawiązała z nim bliższe relacje. Na Kongresie Wiedeńskim w 1818 roku celowo zapoznał ich rosyjski minister spraw zagranicznych, hrabia Karol Nesselrode. Daria utrzymywała z kanclerzem bliskie stosunki przez 10 lat. Korespondencja kochanków była kontrolowana przez Nesselrode i rosyjskiego cara. Hrabina informowała cara o dwulicowości austriackiego kanclerza, o próbach zawarcia porozumienia z Londynem za plecami Rosji. Aleksander I, który dowiedział się od Darii Liwen o tych zamiarach, postanowił gwałtownie zmienić kurs polityki zagranicznej kraju i jako pierwszy porozumieć się z Anglikami.

Później hrabina została wezwana do Petersburga na poufną rozmowę z carem. Kobieta miała zerwać z Metternichem i zbliżyć się do George'a Canninga, premiera Anglii. Jednocześnie Liwen nawiązała kontakt z królem Anglii. Jerzy IV został nawet ojcem chrzestnym jej syna, Georgija. Mówiono nawet, że dziecko było bardzo podobne do niego.

Rosja i Anglia, odwieczni rywale, nagle zostały sojusznikami. Daria Liwen przekonała Canninga, aby wsparł Rosję w wojnie wyzwoleniczej Greków przeciwko Turcji. W słynnej morskiej bitwie pod Nawaryno u wybrzeży Peloponezu Cesarstwo Osmańskie poniosło porażkę, a Grecja odzyskała wolność i niepodległość. Romans z Canningiem nie trwał długo. Brytyjski premier niespodziewanie zmarł w 1828 roku.

Po powrocie do Petersburga Daria Liwen nie mogła znaleźć sobie miejsca. Zmarli obaj jej synowie, później mąż, carska rodzina nie zwracała na nią uwagi. Zdecydowała się na wyjazd do Paryża, gdzie kupiła stary dom byłego ministra spraw zagranicznych Francji, Talleyranda. Otworzyła tam własny salon, który cieszył się dużą popularnością. Bywali w nim pisarz Honoré de Balzac, poeta Théophile Gautier, dramatopisarz Alfred de Musset, dyplomata i pisarz François-René Chateaubriand. Salon nazywano nawet „wieżą widokową

Europy". W tamtym okresie jednym z jej kochanków był François Guizot, premier Francji. Pomagało jej to w gromadzeniu informacji wywiadowczych o działaniach francuskiego rządu.

Po francuskiej rewolucji 1848 roku stosunki między Rosją a Francją znajdowały się w fatalnym stanie. Przed Wojną krymską Paryż chciał wystąpić przeciwko Rosji w unii z Anglią i Turcją, planując zaangażowanie w wojnę z Rosją Szwecji i Hiszpanii. Daria Liwen odpowiednio wcześniej ostrzegała Mikołaja I przed tymi zagrożeniami. Lekceważył je, lecz cenne informacje wywiadowcze na temat rozdźwięków między Anglią i Francją pozwoliły rosyjskiej delegacji na wywalczenie na Paryskiej konferencji pokojowej w 1857 roku korzystnych dla Rosji warunków wystąpienia z wojny.

Niedługo po zakończeniu Krymskiej wojny, wiosną 1857 roku, rosyjska szpieg księżna Liwen zakończyła swoje burzliwe życie w Paryżu.

Autor: Milena Cmilanicz

Źródło: [Głos Rosji](#)